

Nr 358.

Av herr **Andersson** i Dunker, *angående utredning om lämpligheten att förlägga en eller flera ungdomsvårdsskolor och liknande anstalter till städerna i stället för till landsbygden.*

I samband med det så kallade taximordet vid Eksjö förekommo i tidningspressen rafflande artiklar med beskrivningar över den upprördhet och den ovilja, som befolkningen i orten kände mot en närbelägen ungdomsvårdsskolas klientel på grund av misstanken att en f. d. elev vid skolan utfört det hemska mordet.

En av Stockholms kvällstidningar behandlade i en andreledare närmare detta problem: — — — ”oron är ett utslag av den ovilja som ungdomsvårdsskolorna och därmed jämförliga anläggningar är föremål för i den omgivande bygden — inte bara i Eksjö. Oviljan kan vara begriplig, men den skjuter över målet. Någonstans måste sådana skolor ligga, och i rena ödemarken passar det inte att lägga dem”, säger tidningen. Ja, det är klart, att ungdomsvårdsskolorna liksom de öppna fångkolonierna måste någonstans ligga, men är det därför alldeles klart, att de måste ligga på landsbygden? Är det så självklart, att det är landsbygdens befolkning som utan protest skall finna sig i allt det obehag, den ständiga oro, den skadegörelse och den otrygghet till liv och egendom, det ofta innebär att vara granne till en anstalt med ett klientel sådant som det vid många av våra ungdomsvårdsskolor och andra liknande anstalter?

En undersökning skulle säkert visa, att antalet brott begångna i en sådan bygd är väsentligt större än vad fallet är i en i övrigt liknande bygd, men utan en skola eller anstalt av detta slag. Detta är ingen som helst anmärkning mot den personal, som arbetar vid dessa skolor, eller mot de styrelser, som ha ansvaret för deras verksamhet. De ha ingen lätt uppgift. Detta vet jag av egen erfarenhet, då jag i tolv år tillhört styrelsen på en ungdomsvårdsskola. Felet ligger säkerligen på annat håll. Enligt min mening är det fel att förlägga dessa skolor och anstalter ute på landsbygden.

Det ojämförligt största antalet elever, kanske 90 %, kommer från städerna, framför allt från storstäderna. Det är också till städerna de försöka rymma, och det är i allra största utsträckning i städerna de hamna ganska snart efter utskrivningen från skolan. Vore det inte då naturligare, att dessa skolor förlades i storstäderna, i internat där eleverna hade skyldighet att bo, men naturligtvis under noggrann tillsyn och uppsikt. Där skulle de beredas en god yrkesutbildning och hållas i ett ordentligt ordnat arbete. Här funnes oändligt mycket större möjligheter till utbildning i en mångfald olika yrken allt efter vars och ens anlag och lämplighet, ett förhållande som säkerligen är en av de viktigaste förutsättningarna för ett gott och hållbart resultat av vistelsen på en sådan skola. Hur är det i det avseendet vid våra ungdomsvårdsskolor ute på landsbygden?

Jo, där har man ibland ett jordbruk och en ladugård där några pojkar i tur och ordning få deltaga i arbetet, men att kalla detta yrkesutbildning är ju alldeles fel. Det är ju även så, att dessa stadspojkar ha ytterst ringa intresse för sådant arbete. Så finns det ibland en verkstad, som dock närmast kan betecknas som en hobbyverkstad med tillgång till en del maskiner, men möjlighet till en verklig yrkesutbildning saknas vanligen helt. Även om det skulle vara möjligt att ordna bättre verkstäder med bättre tillgång till maskinutrustning så återstår lärarfrågan. Ute på landet finnes ej tillgång till lämpliga lärare i olika yrken, och att anställa sådana i behövlig utsträckning skulle säkerligen där bli ett mycket kostsamt och svårbemästrat problem. I storstäderna är det med säkerhet mycket lättare att lösa denna fråga med deltids- eller timanställda yrkesmän eller lärare. Det kan bli fråga om utbildning i metallarbete av olika slag, byggnadsarbete, möbelsnickeri, målning, rörmokeri, radioreparatörer, elektriker, fotografer, maskinskrivning och mycket annat. Det är uppenbart att möjligheterna för en elev på en ungdomsvårdsskola att få en för honom lämpad yrkesutbildning är ojämförligt mycket större i en storstad än vad den är i en skola förlagd på landsbygden. Därjämte är det mycket lättare att för honom bereda ett lämpligt arbete ute i det fria näringslivet medan han ännu bor kvar på skolan och har det stöd och den tillsyn, som han kanske ännu kan behöva.

Det kan kanske anmärkas, att i storstäderna vore det svårare att hålla dessa elever under nödvändig kontroll än vad det är på landsbygden. Jag tror det knappast. Tillgången på tränad polis, som känner sina gossar, är ju mycket större i städerna än på landsbygden, och möjligheten till ett snabbt ingripande är ju t. ex. genom radiopolisen mycket större än på landsbygden. Här skulle även rymningar och andra snedsprång märkas mycket mindre än vad de göra på landsbygden, det skulle kanske inte heller bli så mycket tidningsskriverier om dessa skolor och deras elever, om skolorna lågo i städerna, och det skulle säkerligen bli lugnare för allmänheten och inte skapa så mycken oro och ovilja mot skolorna och deras elever som nu ofta är fallet. Eleverna skulle inte heller som nu placeras ut i en miljö, som för dem är helt främmande, som de ständigt önska att få komma bort ifrån och som mer än något annat torde åstadkomma de ständiga rymningarna och allt vad det medför i form av skadegörelse och andra olyckliga konsekvenser och kostnader.

Jag tror därför, att det finnes stor anledning att göra försök med förläggning av ungdomsvårdsskolor även till någon eller några av våra storstäder.

Med stöd av vad jag sålunda anfört hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning om lämpligheten att förlägga en eller flera ungdomsvårdsskolor och liknande anstalter till städerna i stället för till landsbygden.

Stockholm den 26 januari 1952.

Harald Andersson
i Dunker.